

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра Економіка та митна справа
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан 107 Олена Васильєва

« 27 » 08 2026 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 05 Сучасна практика митних процедур

(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) «Міжнародна економічна та митна діяльність»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність C1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(код і найменування спеціальності)

галузь знань C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти Магістр
(назва ступеня вищої освіти)

2026 рік

програма з дисципліни Сучасна практика митних процедур
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Міжнародна економічна та митна діяльність»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

Розробник (и): Лісніченко М.О., доцент кафедри Економіка та митна справа, к.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма погоджена:

Завідувач кафедри Андрій СОКОЛОВ
на якій виконується освітній компонент 25. 08. 202 6

Гарант освітньої програми Андрій КАРПЕНКО
(і'мя прізвище) 25. 08. 202 6

Схвалено науково-методичною комісією факультету Бізнес-технологій та економіки
(найменування факультету)

Протокол від « 27 » 08 20 26 року № 1

Голова науково-методичної комісії Олена ВАСИЛЬСВА
(і'мя прізвище) 27. 08. 202 6

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	1	1
Змістових модулів	2	2
Семестр	2	2
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	32	8
лекції	16	4
практичні	16	4
лабораторні	-	-
семінарські	-	-
з них самостійної роботи:	58	82
Занять на тиждень	2	8
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	екзамен	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців глибокого розуміння сучасних підходів до організації та здійснення митних процедур, а також практичних навичок їх ефективного застосування для забезпечення дотримання митного законодавства та сприяння економічній інтеграції України в глобальну економіку.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є: формування системного розуміння митних процедур; опанування нормативно-правової бази митних процедур; вивчення механізмів митного оформлення та контролю; формування практичних навичок взаємодії з митними органами; розвиток навичок аналізу та оцінки митних ризиків; вивчення міжнародного досвіду оптимізації митних процедур; формування критичного мислення щодо митного регулювання.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: для успішного навчання та опанування компетентностей з даної дисципліни студенти повинні опанувати знання з дисциплін «Митне адміністрування та політика протекціонізму», «Цифрові технології у міжнародній економічній та митній діяльності».

Постреквізити: отримані в межах дисципліни «Сучасна практика митних процедур» знання є основою для підготовки кваліфікаційної роботи.

5. Характеристика навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Сучасна практика митних процедур» у поєднанні з іншими дисциплінами (згідно матриць відповідності програмних компетентностей компонентам освітніх програм) у студентів будуть сформовані:

Фахові компетентності:

1. Здатність орієнтуватися у процедурах митного оформлення та здійснювати аналіз і супровід зовнішньоекономічних операцій з урахуванням митних вимог національного та міжнародного законодавства.

2. Здатність аналізувати механізми митного регулювання та оцінювати вплив політики протекціонізму на національну економіку та зовнішньоекономічну діяльність в умовах глобальних змін.

Очікувані результати навчання з дисципліни (у поєднанні з результатами інших дисциплін згідно матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП):

1. Здійснювати ефективну професійну та міжособистісну комунікацію у сфері міжнародної економічної та митної діяльності, зокрема іноземною мовою.

2. Аналізувати та застосовувати нормативно-правові акти у сфері міжнародної економічної та митної діяльності, готувати аналітичні матеріали.

3. Застосовувати процедури митного оформлення та оцінювати відповідність зовнішньоекономічних операцій митним вимогам.

4. Оцінювати вплив митного регулювання та інструментів протекціонізму на економіку і формувати пропозиції щодо їх удосконалення.

6. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основи митної справи: сучасні принципи та законодавчі рамки. Теоретичні основи митної справи: сутність, принципи, вплив на національну економіку. Сутність та економічне значення митних процедур. Система нормативно-правового регулювання митної справи України: структура, принципи та сучасні напрями розвитку. Сучасна парадигма створення Державної митної служби України.

Тема 2. Тарифне та нетарифне регулювання в міжнародній торгівлі. Сучасна структура митного тарифу та тарифні інструменти. Види мита. Зонування та преференції в сучасній практиці митної справи. Нетарифні заходи регулювання. Санкційна політика та обмежувальні заходи щодо країни-агресора.

Тема 3. Митна вартість та трансфертне ціноутворення. Економічна сутність митної вартості. Методи визначення митної вартості та особливості їх застосування. Уніфікація правил митної оцінки в ЄС. Трансфертне ціноутворення та контроль пов'язаності сторін. Цифрові інструменти підтвердження митної вартості

Тема 4. Митне оформлення та декларування. Сутність, мета і значення митного оформлення товарів у ЗЕД. Документи, необхідні для митного оформлення. Митні формальності при митному оформленні товарів із використанням митної декларації. Основи декларування товарів і транспортних засобів

Тема 5. Митний контроль. Сутність та економічний зміст митного контролю. Принципи та форми здійснення митного контролю. Організаційні аспекти митного контролю. Ризик-орієнтований підхід в митному контролі.

Тема 6. Цифровізація митної справи. Цифрова трансформація митних процедур як чинник розвитку міжнародної торгівлі. Електронне декларування та електронний документообіг у зовнішньоекономічній діяльності. Інформаційні системи митних органів та суб'єктів ЗЕД. Аналітика даних та ризик-орієнтований підхід у митній справі (data-driven customs).

Тема 7. Митні спрощення та NCTS. Митні спрощення у сучасній системі міжнародної торгівлі. Авторизований економічний оператор (АЕО). Нова комп'ютеризована транзитна система (NCTS). Процедура спільного транзиту з ЄС. Участь бізнесу у застосуванні митних спрощень

Тема 8. Етика і комплаєнс у митній справі. Етичні стандарти митних процедур. Визначення, наслідки, протидія корупції на митниці. Комплаєнс-програми у митній сфері. Практика забезпечення прозорості та відповідності міжнародним стандартам.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1 Основи митного регулювання та митні процедури												
Тема 1. Основи митної справи: сучасні принципи та законодавчі рамки	9	2	2	-	-	5	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 2. Тарифне та нетарифне регулювання в міжнародній торгівлі	12	2	2	-	-	8	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 3. Митна вартість та трансфертне ціноутворення.	12	2	2	-	-	8	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 4. Митне оформлення та декларування	12	2	2	-	-	8	15	0,5	0,5	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	45	8	8	-	-	29	60	2	2			56
Змістовий модуль 2 Цифровізація, євроінтеграція та митна безпека												
Тема 5. Митний контроль	9	2	2	-	-	5	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 6. Цифровізація митної справи	12	2	2	-	-	8	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 7. Митні спрощення та NCTS	12	2	2	-	-	8	15	0,5	0,5	-	-	14
Тема 8. Етика і комплаєнс у митній справі	12	2	2	-	-	8	15	0,5	0,5	-	-	14
Разом за змістовим модулем 2	45	8	8	-	-	29	60	2	2	-	-	56
Усього годин	90	16	16	-	-	58	90	4	4	-	-	82

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Основи митної справи: сучасні принципи та законодавчі рамки	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
2	Тарифне та нетарифне регулювання в міжнародній торгівлі	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
3	Митна вартість та трансфертне ціноутворення.	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
4	Митне оформлення та декларування	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
5	Митний контроль	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
6	Цифровізація митної справи	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
7	Митні спрощення та NCTS	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.
8	Етика і комплаєнс у митній справі	<i>практичні</i>	Усне опитування; виконання письмової роботи; тестування.

9. Форми та методи контролю

Форми контролю: поточний, проміжний (рубіжний) та підсумковий (семестровий).

Методи контролю: усне опитування, перевірка письмових робіт, тестування, а також методи самоконтролю і самооцінки.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання студентів денної форми навчання

Результати навчання здобувача (підсумковий результат) оцінюються за стобальною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Визначення
90 – 100	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, повністю виконав усі завдання з кожної

	теми.
85-89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 85% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
75-84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 75% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
70-74	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 70% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
60-69	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 60% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
35-59	Не засвоїв більшості тем навчальної програми, отримав не менше 35% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
1-34	Не засвоїв більшості тем навчальної програми, отримав менше 35% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.

Отримання позитивної оцінки передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними силабусом (програмою освітнього компонента) обов'язковими видами поточного та проміжного контролю. Позитивною оцінкою з кожного обов'язкового виду поточного та проміжного контролю є результат не менший 60 % від максимальної кількості балів за відповідний вид контролю.

Для забезпечення вимірюваності критеріїв оцінювання поточного та проміжного контролю застосовується бальна шкала.

Обов'язкові види робіт, що підлягають оцінюванню:

- робота студента на практичних заняттях та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми (поточний контроль) – максимальна оцінка 80 балів (8 занять по 10 балів);
- тестування за першим модулем (проміжний контроль) – максимальна оцінка 10 балів;
- тестування за другим модулем (проміжний контроль) – максимальна оцінка 10 балів.

Робота на практичних заняттях та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми оцінюється за 10-бальною системою:

Бали	Критерії оцінювання
9-10	Відмінне розуміння матеріалу, глибокі аргументовані відповіді. Повністю самостійне, логічне, структуроване та глибоко обгрунтоване виконання. Відсутність помилок, дотримання академічної доброчесності.
7-8	Добре розуміння матеріалу, правильні аргументовані відповіді. Самостійне виконання, логічна структура, хороше обгрунтування, незначні неточності, дотримання академічної доброчесності.
5-6	Базове розуміння матеріалу, правильні, але поверхневі відповіді. Виконання з елементами самостійності, загалом логічна відповідь, окремі помилки, дотримання академічної доброчесності.
3-4	Фрагментарне розуміння, слабкі та недостатньо аргументовані відповіді. Низька самостійність, слабка структура та обгрунтування, багато помилок, дотримання академічної доброчесності..
1-2	Поверхневе або відсутнє розуміння, неправильні відповіді. Відсутність самостійності (списування), нелогічна відповідь, грубі помилки, значні порушення академічної доброчесності.

Критерії оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Під час підсумкового контролю враховуються наступні види робіт та відповідні критерії:

- підготовка та захист контрольної роботи – 70 балів;
- тестування – 30 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Бали	Критерії оцінювання
60–70	Відмінне виконання: повна, правильна і глибока відповідь. Ідеальне оформлення відповідно до вимог. Відмінне розуміння матеріалу при захисті, чіткі та аргументовані відповіді на додаткові запитання.
45–59	Добре виконання: правильна та достатньо повна відповідь. Невеликі неточності або незначні прогалини. Оформлення відповідає вимогам. При захисті студент добре орієнтується в матеріалі.
30–44	Задовільне виконання: відповідь у цілому правильна, але неповна або з помітними неточностями. Оформлення має недоліки. При захисті студент демонструє базове розуміння матеріалу.
16-29	Незадовільне виконання: значні помилки, неповна відповідь, слабке обгрунтування. Оформлення не відповідає вимогам. При захисті – слабке розуміння теми.
1–15	Неприйнятне виконання: грубі помилки, відсутність повноти відповіді, значні порушення оформлення та академічної доброчесності. При захисті студент не орієнтується в матеріалі або не може відповісти на запитання.

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії скласти іспит через систему Moodle.

11. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів.

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Сучасна практика митних процедур» - <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=7546>

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Актуальні проблеми здійснення митної справи в Україні : монографія. Одеса : Олді+, 2023. 292 с
2. Биков І. О. Українська митниця та стандарти ЄС (адміністративно-правове дослідження) : монографія . Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 224с.
3. Герчаківський С.Д. Митна справа: навчальний посібник. Тернопіль: Видавництво «Економічна думка», 2020. С.290.
4. Діджиталізація сучасної системи міжнародних відносин: монографія /за ред. О.І.Шниркова. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. 236 с.
5. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія / за ред. д.е.н., професора А.І. Крисоватого. Тернопіль: Університетська думка, 2020. 414 с.

9. Рекомендовані інформаційні джерела

1. <https://customs.gov.ua/> (Офіційний сайт Державної митної служби України).
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (Офіційний сайт парламенту України).